

## האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

### מתודות בקריאת טקסטים עיוניים במדעי הרוח - 63620

תאריך עדכון אחרון 08-09-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך יהודי

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ יונתן כהן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: [Yonathan.cohen@mail.huji.ac.il](mailto:Yonathan.cohen@mail.huji.ac.il)

שעות קבלה של רכז הקורס: יום רביעי 16:15-17:15

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס נועד לחשוף ולתרגל את המתודה הספרותית-הגותית לקריאת טקסטים עיוניים מכוננים בתחומי מדעי הרוח שהם בעלי השלכות חינוכיות. התוכן הנלמד בקורס ישמש בסיס מתודולוגי לכתיבת עבודה סמינריונית בעלת אופי מחקרי (תיזה) בנושאים עיוניים בחינוך

מטרות הקורס:

להדריך ולאמן את התלמיד בדרכי הקריאה המדוקדקות הקשורות למה שמכונה באנגלית *Close reading* ובצרפתית *Explication de texte*.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים לערוך ניתוח ספרותי-הגותי בטקסטים בז'אנרים שונים במדעי הרוח – ולהפיק מהם תובנות עיוניות תוך עמידה על אינטראקציה בין התכנים שלהם לבין צורות הקומפוזיציה והניסוח שלהם.

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: הכנת הטקסט בבית לקראת כל שיעור, וקריאה צמודה של אותו טקסט בכיתה – תוך שיתוף התלמידים בתהליך הניתוח.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מן המקרא – סיפור מגדל בבל – בראשית ט' – א'-ט'.
- (שפה תרבותית אחת: מעלות ומגרעות).
2. מן הפילוסופיה היוונית – משל המערה – מתוך: אפלטון, המדינה, ספר ז'.
- (העפלה מעבר לאופק החברה ומוסכמותיה – החתירה לעולם עליון).
3. מספרות חז"ל – סיפור אגדה על משה, רבי עקיבא והתורה. נוסח מתוך: פרנקל, יונה – סיפור האגדה – אחדות של תוכן ויצירה (תל אביב, הקיבוץ המאוחד, 2001), עמ' 40.
- (עיקרון הפרשנות כליבת התרבות).
4. מן הפילוסופיה של ימי הביניים – הרמב"ם – מבוא לפרק "חלק" (מהדורת מוסד הרב קוק 11).
- (ערך הידיעה לשמה כפסגת התרבות והחתירה אליה).
5. מודרנה מוקדמת – דקרט – הגיונות – פרק א'.
- (הסובייקט כמכונן התרבות מחדש).
6. מודרנה – מאה 19 – מיל – מתוך 'על החירות' (ירושלים, הוצאת שלם, 2006), "על חופש המחשבה והויכוח", עמ' 20-65.
- (על חופש המחשבה והויכוח כליבת התרבות).

7. מאה 20 - בובר - "הומניות עברית" - Buber Martin, "Humanism Hebrew", the from collection Israel and the World (New York, Schocken, 1976), pp. 240-252. (על התנאים לרנסנס תרבותי).
8. דיואי - ניסיון וחינוך, מבוא (מהגרסה באנגלית). (התגלעותן של בעיות מעשיות כתשתית הויכוח העיוני והתרבותי)
9. שטראוס, ליאו - "מהו חינוך ליברלי?". מתוך: הליברליזם ומשבר ההגות היהודית המודרנית (ירושלים, מוסד ביאליק ומכון ליאו בק, 2012), עמ' 33-38. (על מהות התרבות ועל מצב התרבות בזמננו).
10. Adler, Mortimer, "Everybody's Business," in Fox, S., ed., Philosophy for Education (Jerusalem, Van Leer, 1983) (על הפילוסופיה והספרות כמכוננות שפה תרבותית משותפת).
11. עגנון, ש.י., "פרנהיים" (על הידרדרות המעטה המוסרי של התרבות)
12. קפקא, פרנקל - "שליטי העיר", רוזנק, מ. וכהן, י. - המדרש ואנחנו (ירושלים, מרכז מלטון, 1982).

#### חומר חובה לקריאה:

1. מן המקרא - סיפור מגדל בבל - בראשית ט' - א' ט'. (שפה תרבותית אחת: מעלות ומגרעות).
2. מן הפילוסופיה היוונית - משל המערה - מתוך: אפלטון, המדינה, ספר ז'. (העפלה מעבר לאופק החברה ומוסכמותיה - החתירה לעולם עליון).
3. מספרות חז"ל - סיפור אגדה על משה, רבי עקיבא והתורה. נוסח מתוך: פרנקל, יונה - סיפור האגדה - אחדות של תוכן ויצירה (תל אביב, הקיבוץ המאוחד, 2001), עמ' 40. (עיקרון הפרשנות כליבת התרבות).
4. מן הפילוסופיה של ימי הביניים - הרמב"ם - מבוא לפרק "חלק" (מהדורת מוסד הרב קוק 11). (ערך הידיעה לשמה כפסגת התרבות והחתירה אליה).
5. מודרנה מוקדמת - דקרט - הגיונות - פרק א'. (הסובייקט כמכון התרבות מחדש).
6. מודרנה - מאה 19 - מיל - מתוך 'על החירות' (ירושלים, הוצאת שלם, 2006), "על חופש המחשבה והויכוח", עמ' 20-65. (על חופש המחשבה והויכוח כליבת התרבות).
7. מאה 20 - בובר - "הומניות עברית" - Buber Martin, "Humanism Hebrew", the from collection Israel and the World (New York, Schocken, 1976), pp. 240-252. (על התנאים לרנסנס תרבותי).
8. דיואי - ניסיון וחינוך, מבוא (מהגרסה באנגלית). (התגלעותן של בעיות מעשיות כתשתית הויכוח העיוני והתרבותי)
9. שטראוס, ליאו - "מהו חינוך ליברלי?". מתוך: הליברליזם ומשבר ההגות היהודית המודרנית (ירושלים, מוסד ביאליק ומכון ליאו בק, 2012), עמ' 33-38. (על מהות התרבות ועל מצב התרבות בזמננו).
10. Adler, Mortimer, "Everybody's Business," in Fox, S., ed., Philosophy for Education (Jerusalem, Van Leer, 1983) (על הפילוסופיה והספרות כמכוננות שפה תרבותית משותפת).
11. עגנון, ש.י., "פרנהיים" (על הידרדרות המעטה המוסרי של התרבות)

---

12. קפקא, פרנקל - "שליטי העיר", רוזנק, מ. וכהן, י. - המדרש ואנחנו (ירושלים, מרכז מלטון, 1982).

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

מידע נוסף / הערות: